

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXLVII. ad annum CCCCI.

Parisiis, 1644

Vita, Epistolae, Et Decreta Anastasii Papae I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15256

ANNO CHRISTI 397.

extorquet. Hinc probauimus supra, Ambrosium huius Concilii tempore defunctum, atque adeo præallegatis consulibus hanc Synodum celebratam fuisse. Vide Baronium anno 397. numero 25. & 55.

Placuit.] Memoria dignum est, quod a patribus hoc Canone sancitum fuit: nimirum, ut quæ episcopus aut clericus ex paupere ditior factus ex bonis ecclesiæ emisset, eadem ecclesiæ cederent, eidemque illa in quemlibet quouis titulo transferendi facultas non esset. Occasio faciendi huius Canonis ista fuit. Cum reddita pace, ecclesiæ ubique bonis afflueret, complures ex iis qui eidem ministrabant, pietatem in quæstum conuertentes, studio sanctitatis & cura pauperum abiectis, diuitias colligendi ardore dumtaxat flagrabant. De quibus hæc Hieron. epist. 2. ad Nepotianum: *Nonnulli sunt dittores monachi, quam fuerant seculares; & clerici qui possident opes sub Christo paupere, quas sub locuplete & fallace diabolo non habuerunt: ut suspiret eos ecclesiæ diuites, quos mundus tenuit ante mendicos.* Et paulo post: *Negotiatorem clericum, & ex inope diuitem, ex ignobili gloriosum quasi quamdam pestem fuge.* Cum itaque hæc, ut ait S. Hieron. *Ecclesiæ ingemisceret*, optime a sanctis patribus huius Canonis sanctione statutum est, ut ecclesiæ ipsa sibi vendiceret, quæ clericus ex rebus ecclesiæ bona quaesiuisset. Baronius numero 53.

Can. 49.

Occasio Canonis.

In bonis ecclesiasticorum ecclesiæ succedere debet.

VITA,
EPISTOLÆ, ET DECRETA
ANASTASII PAPÆ I.

Ex libro pontificali.

ANNO CHRISTI 398.

ANASTASIVS natione Romanus ex patre Maximo, ^a ^b sedit annos tres, dies decem. Hic constituit ut quotiescumque sancta euangelia recitarentur, sacerdotes non federent, sed curui starent. Hic fecit constitutum de ecclesiæ. Hic fecit basilicam, quæ dicitur Crescentiana, in regione secunda, in via Mamertina in vrbe Roma. Et hoc constituit, nulla ratione transmarinum hominem in clericatus honorem suscipi, nisi quinque episcoporum designaret chirographos, quia & eodem tempore Manichæi inuenti sunt in vrbe Roma. Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per mensem Decembrem, presbyteros octo, diacones quinque, episcopos per diuersa loca decem. Qui etiam sepultus est in cœmeterio suo ad vrsum pileatum, quinto Kalendas Maii. Et cessauit episcopatus dies viginti vnum.

Concil. Tom. 3.

Vuu ij

NOTÆ.

Anastasius
quando pō-
tificatum
adeptus.

Ioannis
Chryso-
sti episco-
patus.

Eudoxia
Chryso-
sto infensa.

Eucharistie
miraculum.

Origenista-
rum hære-
ses dam-
nantur.

Rufinus
damnatus
ab Anasta-
sio.

Tempus
sedis.

Cui pre-
sbyteris
pceptū,
vt stantes
euangelium
audirent.

^a *Anastasius.*] Post obitum Siricii & interregnum viginti dierum, pridie Idus Martias, anno Domini 398. qui est Arcadii & Honorii quartus, Anastasius, teste Hier. vir insignis, ditissimæ paupertatis & apostolicæ solitudinis, apostolicam sedem Origenistarum turbibus agitatum occupat, *statimque*, inquit Hier. *noxium caput percudit, & sibilantia hydra ora compefcuit.* Ioannes cognomento Chrysofostomus Antiochia abductus, post obitum Nestarii, Constantinopolitanus episcopus eligitur: eiusque auctoritate Africanæ ecclesiæ pax & concordia reddita fuit. Gamæ pro Arianis templum petenti negavit. Arianos in contumeliam Consubstantialis cantilenas cantantes, cantilenis catholicis oppressit; ac demum tumultuantes, prohibitis eorum cantilenis, vrbe expellit. Ob patrocinium miserabilem viduarum aduersus Eudoxiam imperatricem, avaritia infatiabili laborantem susceptum, eius offensionem grauiter incurrit. Hoc tempore præclarum illud de eucharistia miraculum contigit; quo buccella profana, pro sacra eucharistia dentibus admota, in lapidem conuersa fuit. De quo Sozom. lib. 8. cap. 5. Origenis hæresiam ante Concilio Alexandrino damnatas, Anastasius auctoritate apostolica condemnat, & per encyclicas totum orbem terrarum hac de re certiore reddit. Hieron. epist. 78. & Apoll. lib. 1.

Quibus damnatis, Rufinum, qui ea de causa S. Hieronymum scriptis suis grauiter exagitarat, per literas Romam euocat. Cum scriptis apologiis ad rem parum spectantibus se defenderet, & venire contemneret, in absentem sæpe vocatum damnationis sententiam intorquet. Hieron. apologia ad Rufinum, & epist. Anast. ad Ioannem Hierosolymitanum.

^b *Sedit annos tres.*] Verius annos quatuor, mensem vnum & dies tredecim. Omnium enim consensu, obiit in fine mensis Aprilis; non quidem anni 401. sed 402. Nam ex Concilio Africano, Idibus Septembris, Vincentio & Flauito consulibus, sub Anastasio celebrato constat, eum tunc adhuc in viuis superstitem fuisse. Quare cum auctoritate Marcellini Comitis, & Prosperi in suis chronicis, initium Innocentii referatur ad Arcadii & Honorii consulatū v. qui est Christi 402. eiusdem anni mense Aprili Anastasium e vita migrasse, atque adeo facta computatione annorum ab initio & sedis ingressu, tempore supradicto pontificatum tenuisse oportuit. Baron. anno 402. numero 42.

^c *Constituit vt quoties euangelia recitarentur, sacerdotes non sederent, sed curui starent.*] Occasio huius decreti sancienti hinc fluxisse videtur. Tempore Anastasii Romæ inter presbyteros & diacones gratis contentio oborta fuit. Hi enim ministrantes res ecclesiæ, supercilio elati, presbyteros spernebant. Presbyteri autem in eosdem insurrexere, atque ex consuetudinis Romanæ ecclesiæ præscripto, ipsis sedentibus eos stare debere cõtendebant. Sed eo vsque contentio pertinax progressa est, vt etiam cū stantes diaconi corā populo legerent

Anno
Christi
397.

euangelium, presbyteri tamen minime a sessione exurgerent. Anastasius itaque hoc factum merito detestatus, huiusmodi decreto emendandum esse putauit. Hæc ex Augustino & Hieronymo. Baron. anno 402. num. 45. Quod autem diaconi Romanæ ecclesiæ maiori fastu tumescerent, testimonio sancti Augustini, accidit partim propter magnificentiam vrbis Romanæ, quæ omnium ciuitatum caput esse videretur: partim etiam quod ordinandis presbyteris astarent, causas diuersorum ad summum pontificem referrent, acceptaque ab eo responsa petentibus redderent. Ex bonorum vero administratione, non Romæ tantum, sed vbique maiore obsequio diaconi quam sacerdotes frequentabantur; eaque occasione aduersus presbyteros ceruicem erigebant. Apud sanctum Gregorium libro secundo epistola 14. 15. & 16. Honoratus archidiaconus Salonitanus conquestus est degradari se potius, quam prouehi, cum ab eo in presbyterum ordinari tentaretur, non aliam sane ob causam, quam quod diaconi maiore honore propter bonorum administrationem sibi commissam a populo obseruarentur. Quid vero ad huiusmodi procaciam retundendam contra eos statutum sit, vide Can. 18. Concilii Nicæni, & Arclat. 1. supra.

EPISTOLA I.

ANASTASII PAPÆ I.

AD OMNES GERMANIÆ AC BURGVNDIÆ

EPISCOPOS.

- I. *Vt sanctum euangelium vniuersi, non sedentes, sed stantes audiant.* III. *De Manicheis in vrbe Romana repertis.*
 II. *Transmarini quomodo ad cle-*

Anastasius episcopus cunctis Germaniæ & Burgundiæ regionis episcopis in Domino salutem.

EXIGIT dilectio vestra, carissimi, vt ex auctoritate sedis apostolicæ vestris deberemus respondere consultis. Et quamuis non prolixè, sed succinctè hoc agere, propter quasdam alias occupationes festinarem, de nouo tamen, si necesse fuerit, ob has vel alias necessitates, quasi ad caput, mittere caritatiue non dubitetis, quia vestras preces & nunc & tunc acceptas habemus.

I.

Significastis enim quosdam sacerdotes in ecclesia, quando leguntur euangelia, sedere, & Domini Saluato-

De consecr.
dist. 1. apo-
stolica au-
thoritate.

Vuu iij

ris verba non stantes, sed sedentes audire, & hoc ex maiorum traditione se accepisse narrant: quod ut nullatenus deinceps fieri sinatis, apostolica auctoritate mandamus. Sed dum SS. euangelia in ecclesia recitantur, sacerdotes & ceteri omnes presentes, non sedentes, sed venerabiliter curui, in conspectu sancti euangelii stantes, dominica verba intente audiant, & fideliter adorent.

II.

Distin. 99.
Translacionos. Et in decret. luo. lib. 3.

Similiter & transmarinos homines, de quibus nos confuluistis, in clericatus honore nolite suscipere, nisi quinque aut eo amplius episcoporum chirographis sint designati; quia multa per subreptionem solent euenire. Ideo & hæc summopere sunt cauenda.

III.

Manichæos vero, quos in vrbe Roma inuenimus, & sequaces eorum nolite recipere, neque eis communicare, aut vllam cum eis participationem habere, priusquam ad rectam conuertantur fidem; ne eorum male pullulantia semina, quæ a nobis in vrbe extinguuntur, pessimis vobiscum radicibus seminentur vel germinent. Plurimos vero eorum, & suæ sequaces impietatis, atque illorum doctores inuestigatio nostra reperit, vigilantia diulgauit, auctoritas & censura coercuit. Quos potuimus emendare, correximus: & ut damnarent Manichæum cum prædicatione & disciplinis suis, publica in ecclesia professione & manus suæ subscriptione compulimus: & ita de voragine impietatis suæ confessos, pœnitentiam concedendo, leuauimus. Aliquantum vero, qui ita se demerserunt, ut nullum his auxiliantis remedium posset subuenire, subditi legibus, secundum Christianorum principum constituta, ne sanctum gregem sua contagione polluerent, per publicos iudices perpetuo sunt exilio relegati, & omnia quæ tam in scriptis, quam in occultis traditionibus suis habent profana vel turpia, ut nosset populus quid fugeret aut vitaret, oculis Christianæ plebis certa manifestatione * probauimus, ad eo ut ipse qui eorum dicebatur episcopus, a nobis tentus, proderet flagitiosa in suis * mysteriis, quæ teneret, sicut gestororum vos series poterit edocere. Ad instructionem enim vestram etiam ipsa direximus: quibus lectis, omnia

quæ a nobis deprehensa sunt, nosse poteritis. Et quia aliquantos de his, quos, ne absoluerentur, * arctior reatus inuoluerat, cognouimus aufugisse, hanc ad dilectionem vestram epistolam misimus, ut effecta certior sanctitas vestra, sollicitius agere dignetur & cautius, necubi Manichææ peruersitatis homines plebes vestras facultatem lædendi, & huius sacrilegii possint inuenire doctores. Aliter enim nobis commissos regere non possumus, nisi hos, qui sunt peruersi * doctores & perditii, zelo fidei dominicæ persequamur, & a sanis mentibus (ne pestis hæc latius diuulgetur) seueritate, qua possumus, abscindamus. Vnde hortor dilectionem vestram, obtestor & moneo, ut qua debetis & potestis, sollicitudine vigiletis ad inuestigandos eos, necubi occultandi se reperiant facultatem. Hi fratres, valde cauendi sunt, ne dominicum gregem peruersitatibus, quibus possunt, contaminare valeant. Sunt ergo quidam eorum veste sua oues significantes, interius vero lupi rapaces existunt: *Quos (iuxta veritatis vocem) ex fructibus eorum debemus agnoscere.* Math. 7. Quando autem coeperint assumere impietatem, illud quod occultabatur in illis, aperitur, & dolus omnis fit omnibus manifestus. Inueniuntur quoque infirmæ fidei homines, & qui diuinas lectiones sitiunt, secum eos in perditionem præcipitant. Dissipant enim & vituperant patrum disciplinas, & relinquunt sanctas scripturas ad suam perditionem. Quos, ut prædictum est, debemus præuidere, & ab his multum cauere, ne in malitia sua aliqui occupati, concidant de sua firmitate. Saluto itaque vos, fratres, & omnes quæ vobiscum bene sentiunt, ecclesias. Nos quoque, ut modo facitis, & alloquamini, peto, crebrius literis, & frequentius de fide & bona intentione vestra atque sospitate, lætificare, ut & gaudium commune habeamus, & Domino pari voto fideliter seruiamus. Data Nonis Octobris, Arcadio & Bautone viris clarissimis consulibus.

NOTA.

* *Epistola.*] Anastasius plures scripsit epistolas in causa Origenistarum & Donatistarum, & inter alias ad Vrsinum de incarnatione filii Dei, cuius tria extant fragmenta in appendice ad breuiarium Liberati diaconi. Hæc si, quod reperitur in fine illius, scripta fuit Arcadio atque Bautone consulibus, anno Domini 385. atque

Epistolæ Anastasii quæ & quot.

An prima epistola subrepticia sit.

adeo quatuordecim annis ante ingressum Anastasii exaratam fuisse oportet. Vnde si eam legitimam & non potius supposititiam esse velimus, apparet, eam vel aliis pontificibus quam Anastasio adscribendam esse, vel in notam consularem mendum irrepsisse. Imposturæ suspicionem auget, quod maxima pars epistolæ, qua agit de Manichæis, reperiatur apud sanctum Leonem magnum Romanum pontificem, in epistola illius secunda ad vniuersos Italiæ episcopos scripta. Hæc post Surium. Baron. anno 402. num. 48.

EPISTOLA II.

ANASTASII PAPÆ I.

AD NERIANVM.

Nerianum religiosum virum ob parentum amissionem solatur.

Dilectissimo fratri Neriano Anastasius.

MVLTA mihi in omnibus fidei & bonitatis tuæ literis causa gaudii est, quod tantum studium circa religionis cultum exhibes, & Domini sacerdotes tuis in partibus adiuuare studes. Vnde & Deo gratias ago, quæ ad hoc instigat, & vt perseverabilem in bonis operibus te faciat, exoro. Vos tamen & in prosperis & aduersis Deum laudare magnifice oportet, eius sub potenti humiliari manu: *Vt in tempore vos tribulationis* (iuxta Petrum apostolum) *confortet & exaltet.* Fraternitatis ergo vestræ afflictio, quam de amissione parentum vestrorum vos habuisse audiimus, tantam nobis causam mœroris iniecit, vt quia nos de duobus caritas vnum fecit, cor nostrum in vestris specialiter vri tribulationibus sentiremus. Sed in hoc dolore multum me consolata est sanctitatis tuæ ad animum res deducta, * quia & patienter ferre tristitiam decet, & de morte plebis tuæ vltius longam non habere mœstiam. Ne tamen aliqua adhuc tribulatio in vestra mente resideat, hortor * quiescere a dolore: quia indecens est, te illis tædio affectionis addici, quos credendum est ad veram moriendo vitam peruenire. Habent forsitan illi iustam longi doloris excusationem, qui vitam alteram nesciunt, qui de hoc sæculo ad melius esse transitum non confidunt. Nos autem qui nouimus, qui credimus & docemus, contristari nimium de obeuntibus non debemus, ne quod apud alios pietatis tenet speciem, hoc nobis magis in culpa sit.

1. Petr. 5.

13. q. 2. Habent forsitan.

fit. Nam diffidentia quodammodo genus est; contra quod quisque prædicator queritur, iustitiam amans, dicente Apostolo: *Nolumus autem vos ignorare de dormientibus, ut non contristemini, sicut & ceteri qui spem non habent.* ^{2. Theff. 4.} Hac itaque, frater carissime, ratione perspecta, studendum nobis est, ne (sicut diximus) de mortuis affligamur, sed affectum viventibus impendamus, quibus & pietas ad utilitatem, & sit ad fructum dilectio. Depone ergo, carissime, mœrorem, & assume spiritualem fructum lætitiæ ad utilitatem sanctæ Dei ecclesiæ, seruatorumque eius profectum: & vitæ huius quæcumque sunt spatia æternis diuinisque officiis illustrare contende, ut qui insignem te præstitit, reddat per sæcula clariorem.^b Data septimo Idus Iunii, Theodosio Augusto VII. & Palladio viris clarissimis consulibus.

NOTÆ.

* *Epistola II.*] Eadem fere suspitione imposturæ hæc, sicut etiam præcedens epistola, laboraret, si non in manuscriptis codicibus nota consularis hic circa finem addita abesset. Septimus enim consulatus Theodosii, habens collegam Palladium, incidit in annum Domini 416. qui est 15. post obitum Anastasii. Qua ratione isto tempore Anastasius epistolam scripsisse dicatur, non video. Ne igitur totius epistolæ fides & auctoritas periclitetur, ob manuscriptos codices, vnde hæc Anastasii in tomum primum epistolarum pontificiarum relata est; notam consulari in fine superadditam, hac virgula censoria perstringendam esse iudicauimus.

Que auctoritas epistolæ secundæ.

^b *Data septimo Idus Junii.*] Hæc est illa consularis nota, de fide integre suspecta, quæque tomo 1. epistolarum pontificiarum ab hac epistola ex manuscriptis codicibus scripta, abest.

EPISTOLA III.

ANASTASII PAPÆ I.

AD IOANNEM HIEROSOLYMORVM EPISCOPVM.

A Ioanne Hierosolymorum episcopo Anastasius pontifex de Rufino, qui Origenis librum e Græco in Latinum sermonem verterat, consultus, respondet se hominem approbare, si Origenis errores tamquam execrandos prodat; secus autem, si illis fidem habeat.

PROBATÆ quidem affectionis est hoc, ut laudabiliter de sacerdote sacerdos loquaris. Pro tanto igitur præconio, quod in merita mea effusissime contulisti, ut amor tuo gratias ago, ita splendorem tuæ sanctitatis & eas, quas in Domino habes virtutes subinde quodammodo

Concil. Tom. 3.

XXX

paruitatis nostræ fauorabilis sermo prosequitur; tam eminenter vir omnium præstantissime, laudum tuarum fulgore conspicuus, vt par esse meritis sermo non possit. Porro autem tanto titulorum tuorum ravior incitamento, vt etiam quod impetrare nequeo, audere non desinam. Iam hoc de laudibus est tuis, quod me tantum de cælestis animi istius serenitate laudasti. Tui enim episcopatus ordo perspicuus per diuersum orbem velut radians, etiam ad nos splendoris sui detulit claritatem. In me quippe totum amicitia tribuis, examini nihil relinquis. Aut si iure me laudas, tu quoque similiter relaudandus non es? obsecro igitur ob vtrumque, vt memetipsum laudare iam desinas. Duplex enim causa me hoc poscere constringit, ne confacerdotis tui sensibus aut dolorem falsa laus ingerat, aut pudorem vera succendat. sed ad causam reuertar. Rufinus de quo me consulere dignatus es, conscientia sua habet arbitrum diuinam maiestatem, apud quam se integro deuotionis officio ipse viderit qualiter debeat approbare. Origenes autem, cuius in nostram linguam composita deriuauit, ante quis fuerit, in qua processerit verba, nostrum propositum nesciuit. Quod vero sit animi mei studium, cum tua paulisper hoc conferam sanctitate. Hoc igitur mente concepi, quod qui vrbs nostræ populis de translata Origenis lectione patefecit, quamdam puris mentibus velut nebulam excitans iniectam, fidem apostolorum, maiorum traditione firmatam, velut denis anfractibus illū voluisse dissoluere. Discere hoc loco libet, quid agat in Romanam linguam ista translatio. Approbo, si accusat auctorem, & execrandum factum populis prodit: vt iustis tandem odiis teneatur, quem iam dudum fama conftrinxerat. Si vero interpret tantorum malorum erroribus consensum præstat, & legēda impia dogmata prodit in populos; nihil aliud sui opera laboris extruxit, nisi vt propria velut mentis arbitrio, hanc quæ sola, & quæ prima apud catholicos Christianos vera fides iam ab apostolis exinde vsque ad tempus præsens tenetur, inopinata titulo assertionis euerteret. Absit hæc ab ecclesia Romana nequaquam catholica disciplina. Nunquam profecto eueniet, vt aliqua hoc admittamus ratione, quod iure meritoque damnamus. Quapropter in toto orbe Christi Dei nostri diffu-

ſaprouidentia probare dignabitur, accipere nos omnino non poſſe, quæ eccleſiam maculent, probatos mores euerſant, aures circumſtantium vulnerent, iurgia, iras, diſſenſionesque diſponant. Quare noſce qualem epiſtolam ad fratrem & coepiſcopum noſtrum * Venerium diligentiore cura perſcriptam paruitas noſtra tranſmiſerit, ſibi que hanc conſcientiam fecerim, quod non ſuperflua laborem formidine, neque vano timore ſoliciter: mihi certe cura non deerit euangelii fidem circa meos cuſtodire populos, partesque populi mei per quaque ſpatia diuerſa terrarum diſfuſas, quantum poſſim, literis conuenire: ne qua profanæ interpretationis origo ſubrepat, quæ deuoras mentes immiſſa ſui caligine labefactare conetur. Illud quoque quod eueniſſe gaudeo, tacere non potui, beatiſſimorum principum manaſſe reſponſa, quibus vnusquique Deo ſeruens, ab Origenis lectione reuocetur: damnandumque ſententia principum, quem lectio rerum profana prodiderit. Hactenus ſententiæ meæ forma proceſſerit. Quod te vero vulgi de Rufino querela ſolicitat, vt quosdam malis ſuſpicionibus perſequaris; hanc etiam opinionem conſtringam diuinæ lectionis exemplo, ſicut ſcriptum eſt: *Non ſicut videt homo, ita & Deus. Nam Deus videt in corde, homo in facie.* Itaque, frater cariſſime, omni ſuſpicione ſepoſita, Rufinum ſcito, quod propria mente Origenis dicta in Latinum tranſtulit ac probauit: nec diſſimilis ab eo eſt, qui alienis vitiis præſtat aſſenſum. Illud tamen ſcire cupio, ita haberi a noſtris partibus alienum, vt quid agat, vbi ſit, neſcire cupiamus. Ipſe denique viderit vbi poſſit abſolui.

* Venerius Mediolanēſis epiſcopus, cuius meminit S. Paulinus in vita S. Ambroſii, & S. Hieron. in apologia 2. contra Rufinum, & Concilium Carthag. poſt conſulatum Stiliconis celebratum.

1. Reg. 16.

N O T A.

* *Ad Ioannem Hieroſolymorum epiſcopum.*] Hic aliquando Origenis errores ſectatus, per ſanctum Hieronymum meliori frugi reditus, fide deinceps catholica his temporibus ſaltem exterius nituit. De ipſius ſede, vt catholicæ fidei egregii profeſſoris, hæc Auguſtinus contra Petilia. lib. 2. cap. 51. *Cathedra tibi quid fecit Romana eccleſia, in qua Petrus ſedit, & in qua hodie Anaſtaſius ſedet: vel eccleſia Hieroſolymitana, in qua Iacobus ſedit, & in qua hodie Ioannes ſedet, quibus nos in catholica vnitare connectimur, & a quibus vos nefario furore ſeparatis?* Sed in ſententia vſque ad finem minime perſtititſe refert Baron. anno 415. Anaſtaſius hanc epiſtolam ſcripſit aduerſus Rufinum. Hieronymus in apologia ſua contra Rufinum eiſdem Ioannis frequentiſſime meminit. Baron. anno 399. num. 38. Item anno 402. num. 26. & 30.

Concil. Tom. 3.

Xxx ij